

ČESKÉ ZDRAVOTNICTVÍ mezi úpadkem a prosperitou

Tomáš Cikrt, 29. dubna 2009

EKONOMICKÝ KLUB
MLADÉ OBČANSKÉ PLATFORMY

Zamyšlení úvodem

- **V USA** ročně zemře „na chřipku“ **36 000 lidí**,
114 000 hospitalizací
- **V ČR** ročně zemře
na chřipku **2 000 lidí**
- ČR má jednu z nejnižších
proočkovaností

Když jde o zdraví...

- Čekejte emoce!

Když jde o zdravotnictví...

- Čekejte mýty!

Když jde o medicínu...

- Čekejte šamany!

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

Jak to (ne)funguje?

- **Kvalita**
- **Dostupnost**
- **Peníze**
- **Hráči a jejich motivace**

Kvalita

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

6

Kvalita

- Skvělé vítězné postupy
 - Kardiologické výkony na úrovni USA
 - Transplantace na špičkové světové úrovni
 - Vynikající péče o děti (nízká kojenecká úmrtnost)
 - Nejmodernější léky
-
- *Diabetik má špičkový inzulín, často nedodrží režimová opatření, nikdo se mu pořádně nepostarává o diabetickou nohu a lékař ho nechal hodinu čekat, protože přišel REP.*

ALE

- Lékaři neumějí provázet, prohrávat a komunikovat
- Dlouhodobá a domácí péče je nerozvinutá
- Zdravotnictví supluje sociální systém
- Prevence nestojí za řeč
- Neumíme se postarat o staré lidi
- Nejsou dostatečně respektována práva pacientů
- Odsouváme oblast duševních nemocí

Dostupnost

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

8

Dostupnost

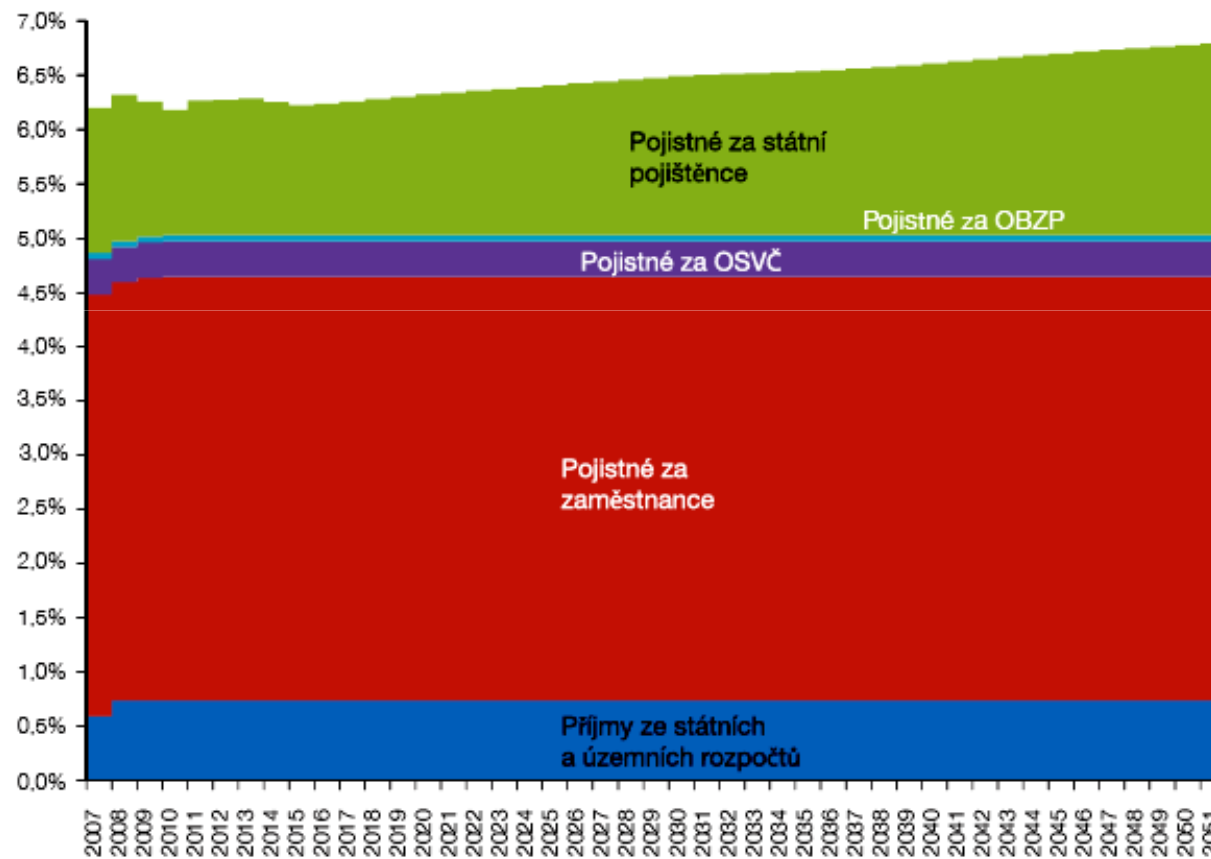
- **192 nemocnic s 63 263 lůžky (rok 2008)**
 - 86 % akutní péče
 - ¼ lůžek se nachází v 11 fakulních nemocnicích
 - 20 nemocnic (ZZ) je státních
 - 24 krajských p.o.
 - 18 městských
 - 122 privátních,
 - ale z toho 51 a.s. 100procentně vlastněných krajem či obcí a tyto mají 70 % lůžek
 - 48 nemocnic (LDN) má méně než 100 lůžek
 - 12 nemocnic (FN) má více než 1000 lůžek
- **Počet hospitalizovaných:**
 - 2 122 640 – akutní
 - 48 431

Dostupnost

- **Čekací doby?**
 - Poprvé se začalo sledovat až za mini. Julínka
 - Velké rozdíly 2 měsíce až 2 roky
 - Bez pravidel, netransparentně
 - Přesto – velmi dobrá úroveň
- **Pacient – bludný Holanďan**
 - Dostupnost bez omezení?
 - Druhý názor

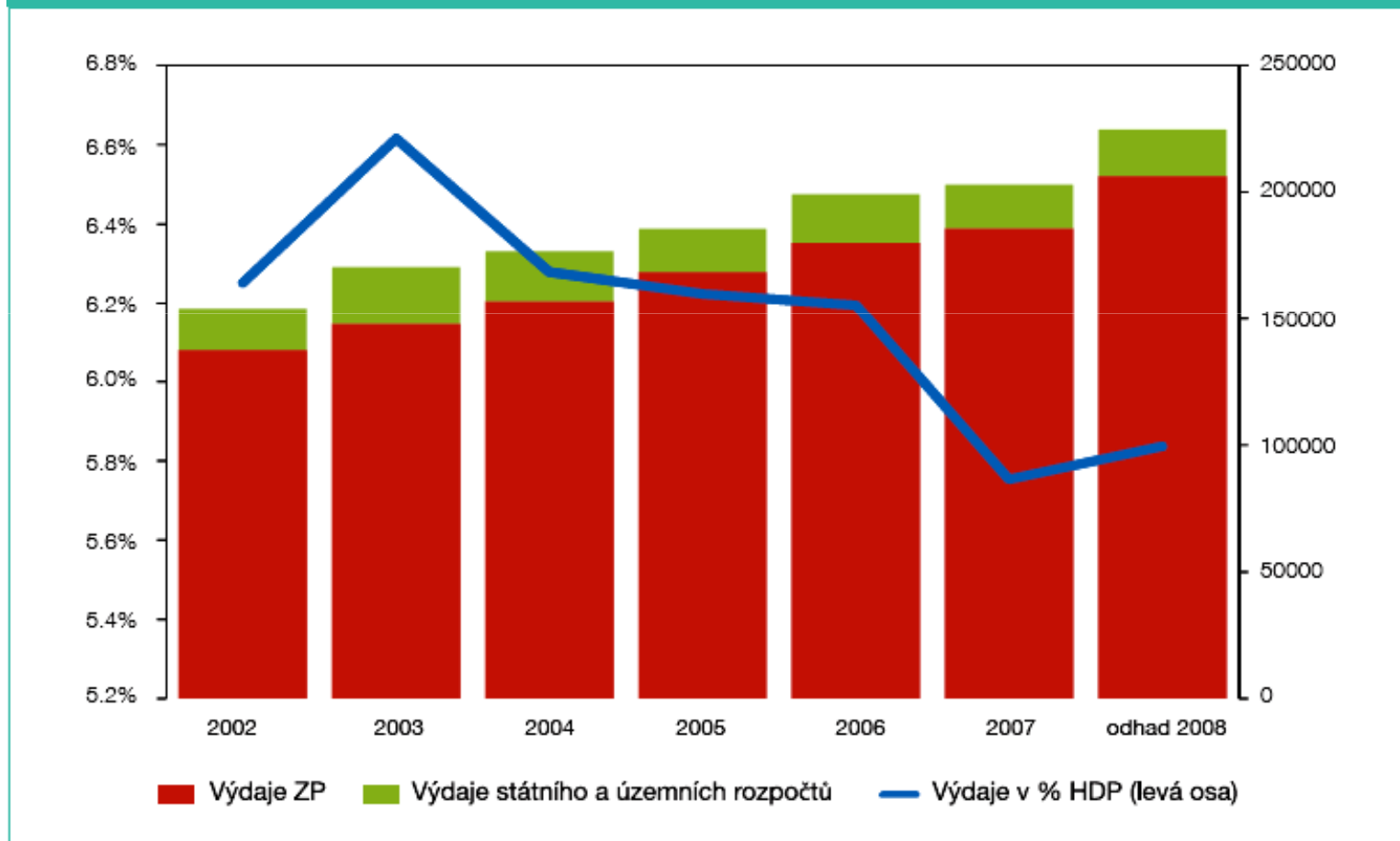
Peníze - příjmy

Graf 3 Projekce příjmů systému veřejného zdravotnictví do roku 2050 do zdravotnictví (v % HDP)

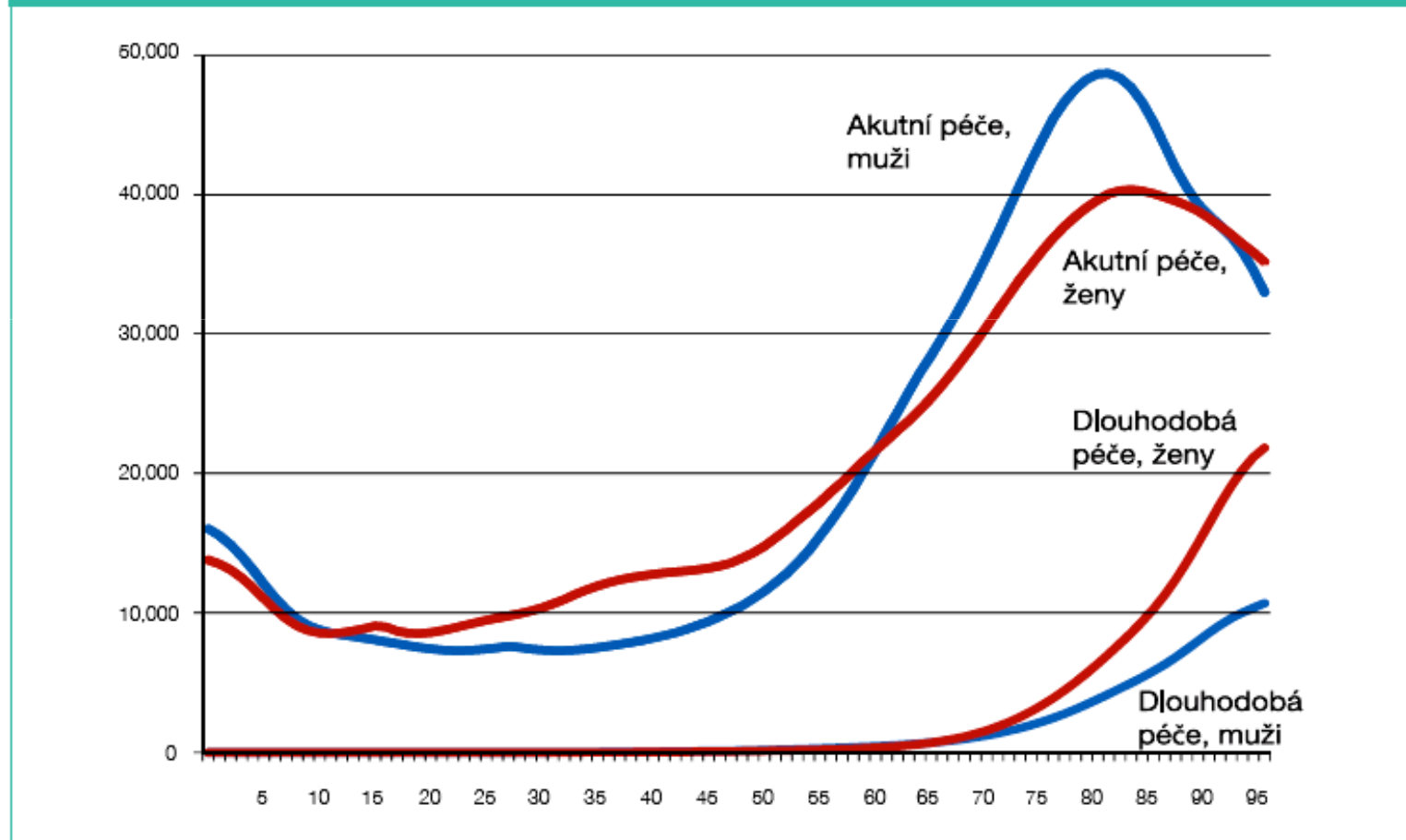
Peníze - výdaje

Graf 10 Vývoj výdajů na veřejné zdravotnictví v ČR, 2002-2008 (v mil. Kč)

Peníze - výdaje

Graf 4 Věkově specifické výdajové profily (2007, v Kč)

Peníze - trendy

- **Za uplynulých 15 let:**
 - **Stouply výdaje pojišťoven z cca 50 miliard korun na ca 220 miliard korun**
 - **Odhad TI – až 40 mld pohlí korupce**
 - **Prodloužil se život o 4 roky, porodnost klesla o 21 %**
- **Za příštích 15 let:**
 - **Je kam stoupat s výdaji při ekonomické krizi?**
 - **Každý pátý bude důchodce**
 - **43procentní nárůst počtu obyvatel nad 65 let**
 - **Nové dražší technologie a léky, vyšší očekávání obyvatelstva**

Obecné závěry z pohledu Ministerstva financí

- ☀ Současný stav fungování systému v.z.p. a financování zdravotnictví neodpovídá uspokojivě ani jednomu z kritérií a priorit Ministerstva financí
- ☀ Náprava je možná jen zásadní reformou
- ☀ Nápravy je možné dosáhnout jen dotkne-li se všech subjektů na bázi:
 - přehodnocení míry odpovědnosti, rozhodování a účasti na rozdělení a užití zdrojů pro zdravotnictví odstředivým směrem od státu k samosprávným orgánům, ke zdravotním pojišťovnám, k soukromému sektoru a k občanovi
 - zavedení motivačních prvků a zesílení ekonomických principů chování a svéprávného, adresného rozhodování

Hierarchie příčin nerovnováhy

- ✿ Extenzivní model spotřeby široce definované zdravotní péče hrazené z v.z.p.
- ✿ Extenzivní výkonový model nákladových vstupů do systému v.z.p.
- ✿ Praxe stanovování úhrad zdravotní péče
- ✿ Nevalné (nebo žádné) podmínky pro stanovení finanční strategie, pro samostatné rozhodování zdravotních pojišťoven a pro jejich komunikaci s pojištěnci
- ✿ Nedostatečné samoregulační prvky v systému
- ✿ Neexistence motivačních prvků, nízká úroveň individuální volby, zainteresovanosti a odpovědnosti všech subjektů zúčastněných na v.z.p.
- ✿ Ovlivňování státem - převaha ekonomicky nepodložené direktivy

REFORMA!

Hráči

- **Poskytovatelé**
 - Lékaři
 - Ostatní
- **Pojišťovny**
- **Stát**
- **Kraje**
- **Podnikatelé**

- **Pacienti**

POLITIKUM !!

Rathovo vs. Julínkovo zdravotnictví

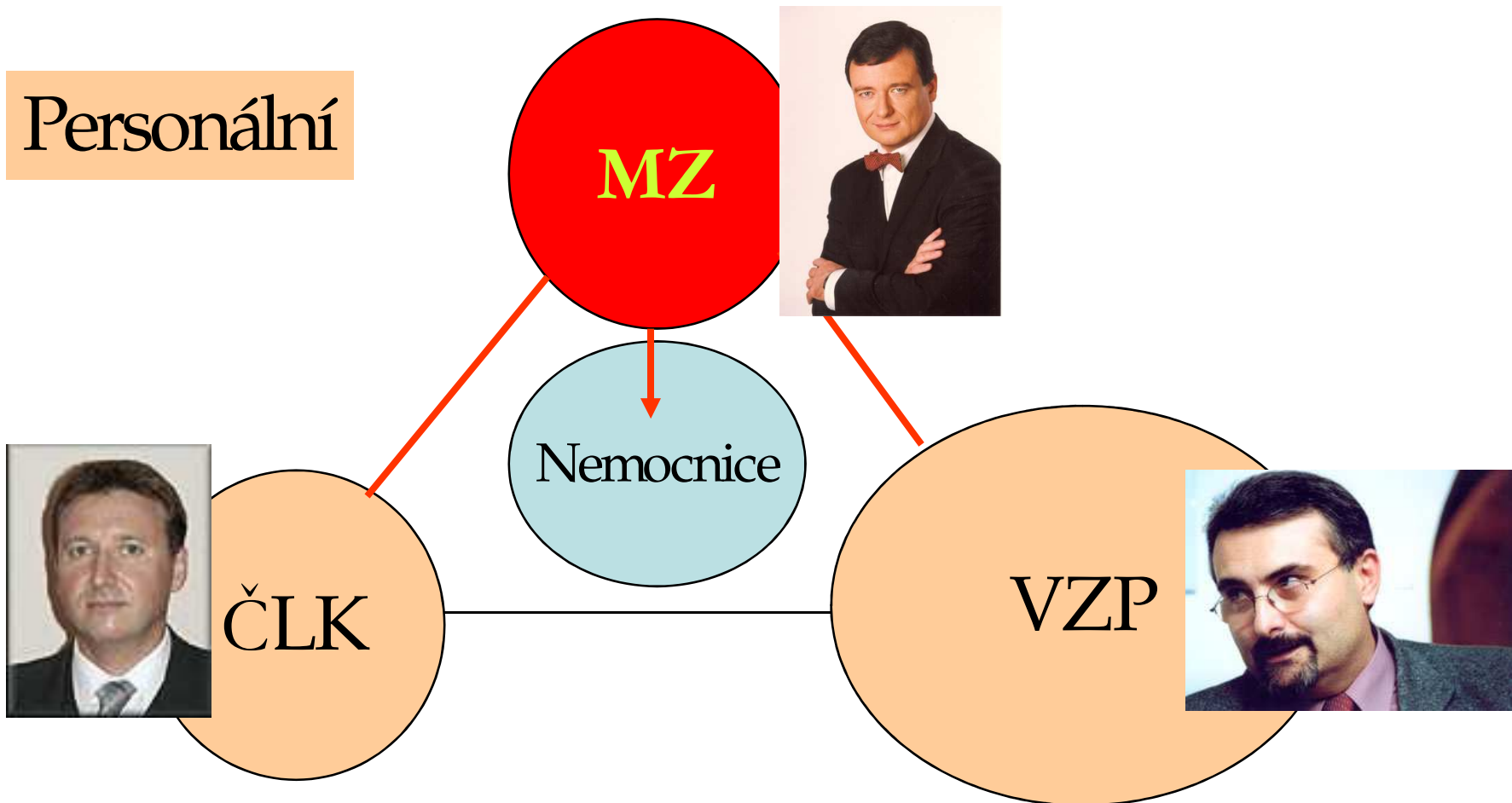
aneb

upadající zdravotnictví na příděl

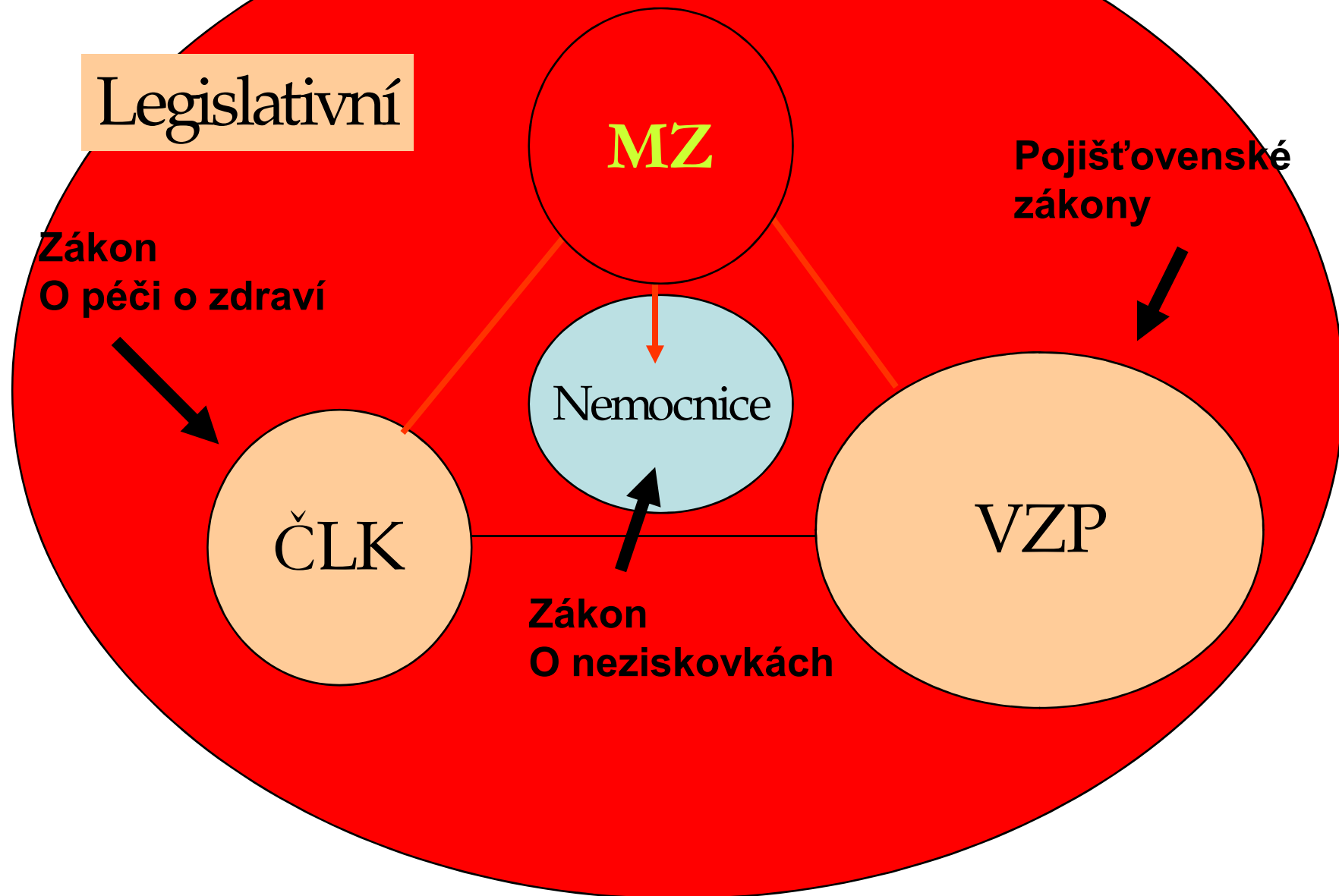
vs.

**dynamické prostředí svobodného výběru
zdravotních služeb**

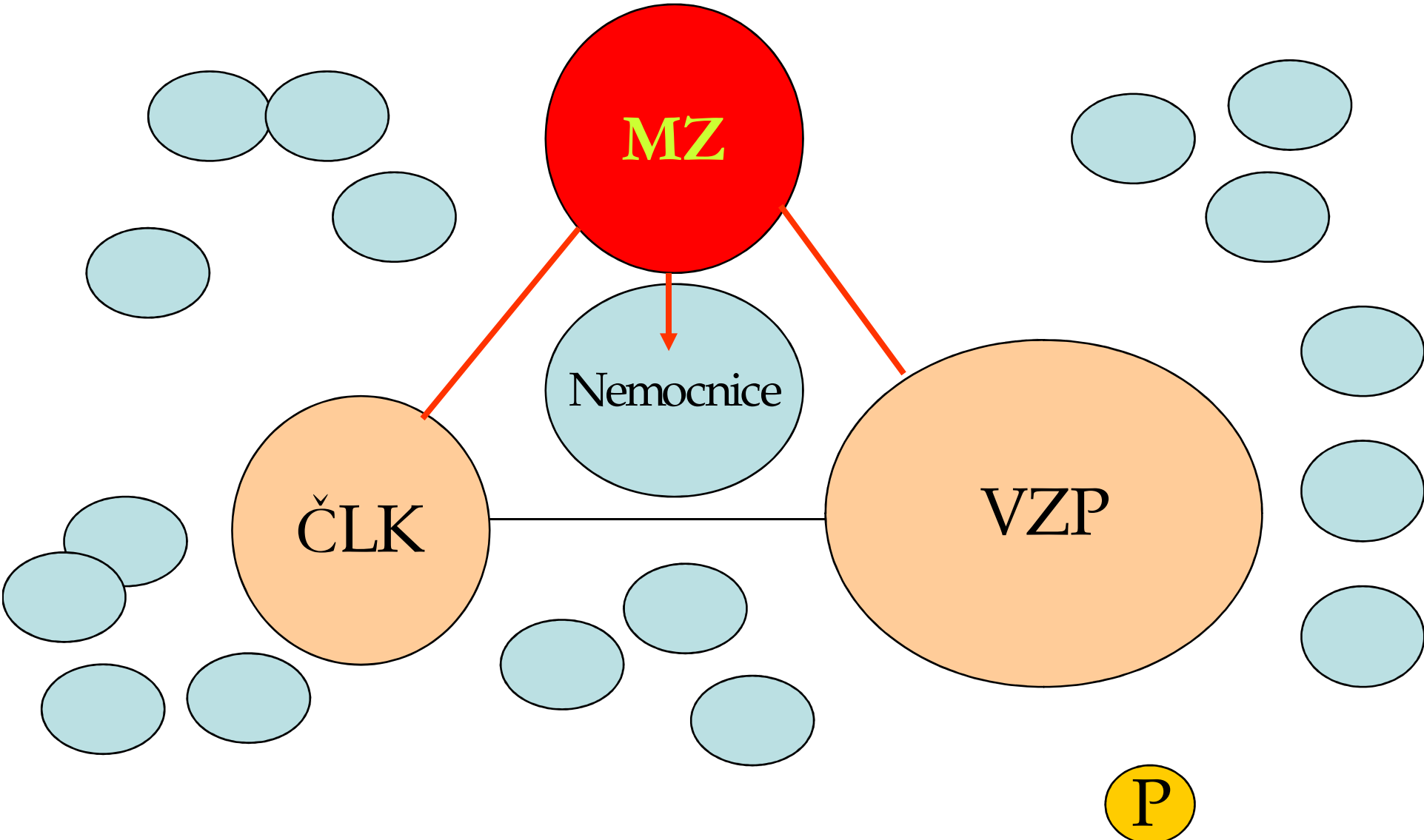
Rathovo zdravotníctví

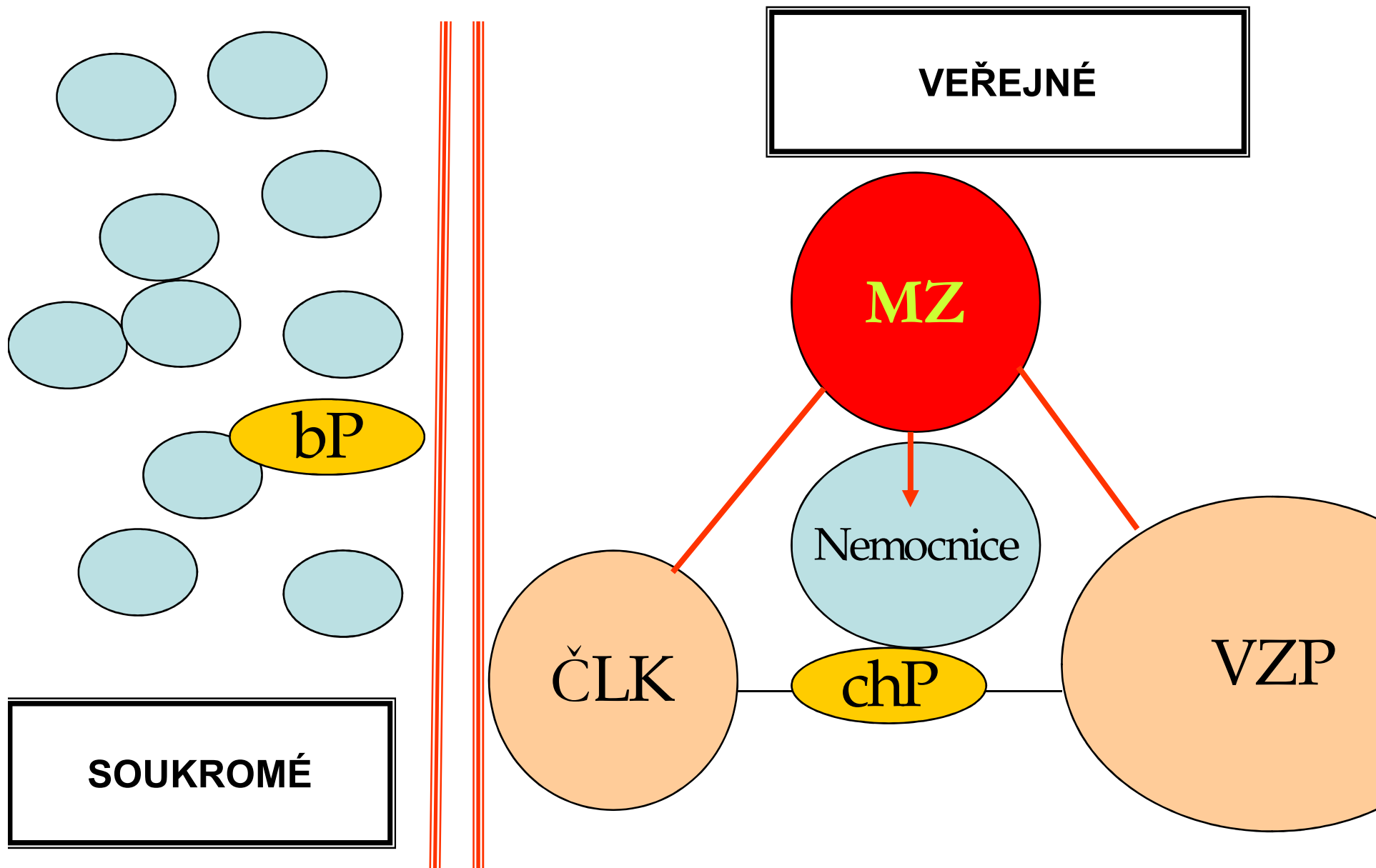
Rathovo zdravotníctví

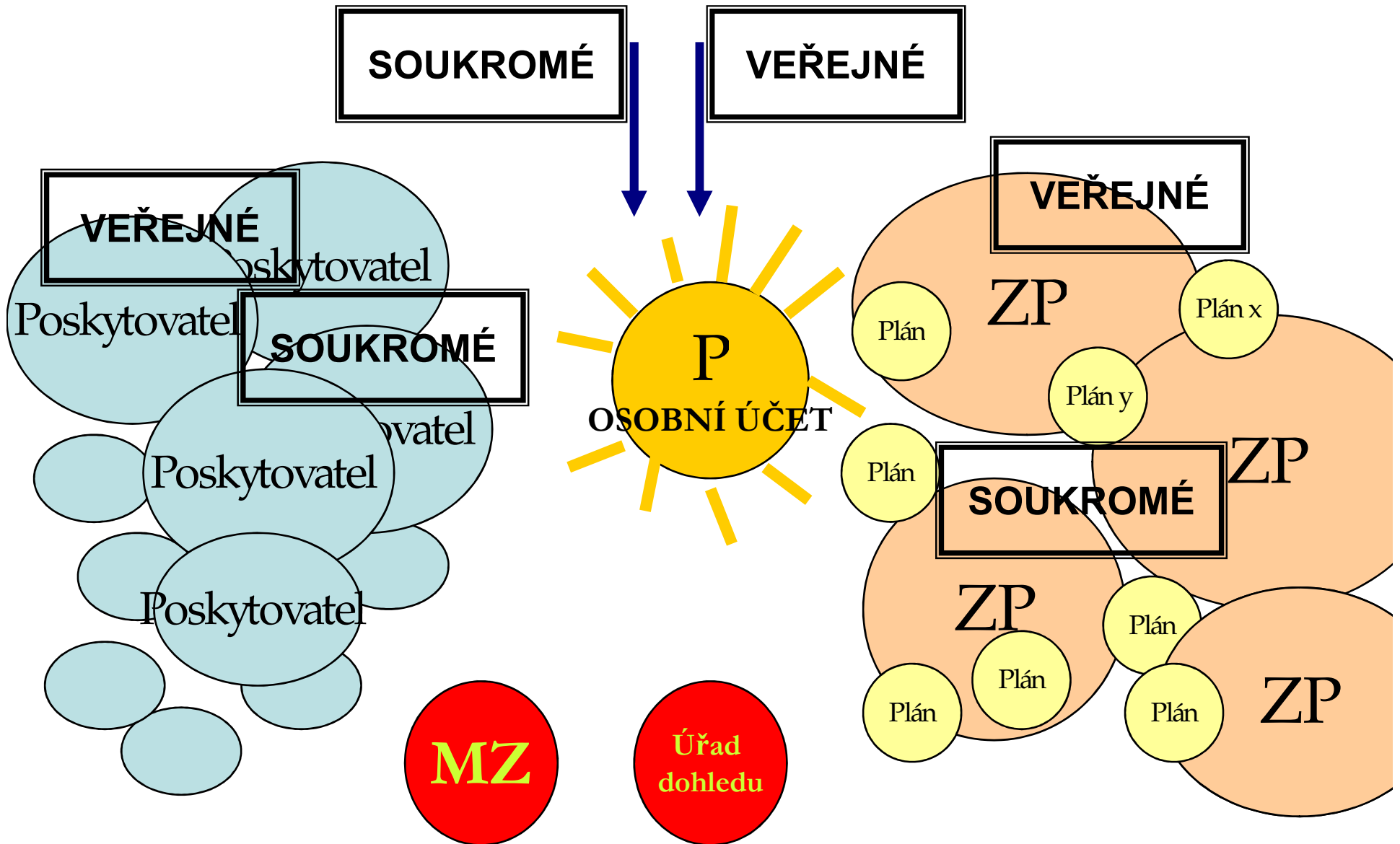
Rathovo zdravotníctví

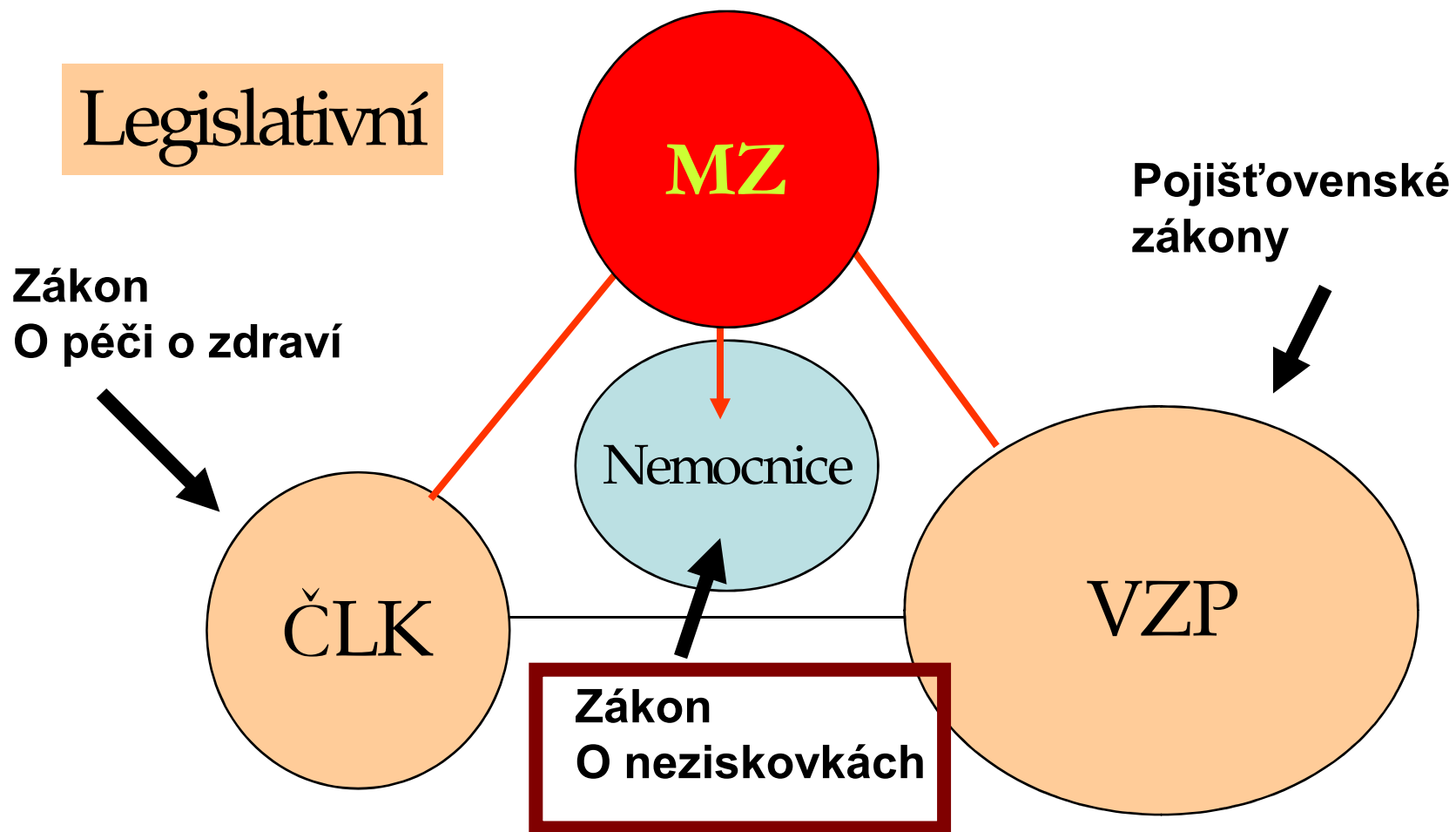
Rathovo zdravotníctví

Julínkovo zdravotníctví

Rathovo zdravotníctví

Zákon o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních

- **Primárně není o neziskovách!!!**
- **Ne kvalita, ale forma**
- **Bez řádného projednání**
- **Podobnost s legislativou po roce 1948**
- **„Nejhorší zákon od roku 1986“**
- **Naprosto nejasné právní vztahy například s a.s.**
- **Velký politický střet, prohlasování ČSSD-KSČM**
- **Ústavní soud část zrušil**

Zákon o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních

- MZ:
 - **Vede kontrolu** hospodaření i kvalitu zdravotní péče
 - **Stanovuje spádová území** pro jednotlivé druhy péče,
 - V.n.ú.z.z. v síti **určuje obory, počet akutních lůžek** v nich, následných l., přístroje..
- **Pojišťovny musejí** uzavřít smlouvu s těmi co jsou v síti a **nesmějí** s těmi, kteří nejsou v.n.ú.z.z.
- V orgánech v.n.ú.z.z. – zástupci odlišní od zřizovatele, včetně zástupce jediné z komor, omezuje přímý vztah zřizovatele k majetku
- Není možná exekuce ani konkurz na v.n.ú.z.z., proti zřizovateli ano
- Návrh **porušuje několik zákonů** – o veřejné podpoře, obchodní zákoník (převody akcií), **ústavu** (ochrana vlastnictví)

VZP

10.11. 2005 – 2.5.2006

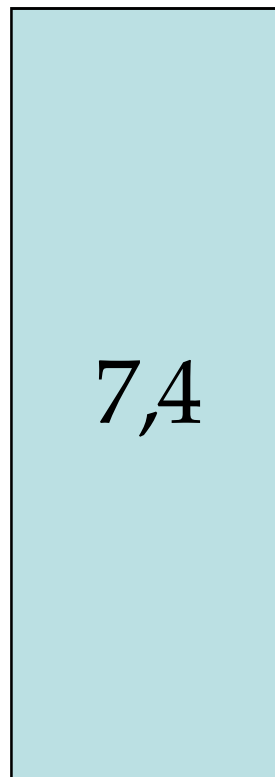

David Rath na tabuli před novináři přeškrtl dvě slova: "Plytvání" a "Paláce VZP"
Foto: Právo/Petr Hloušek

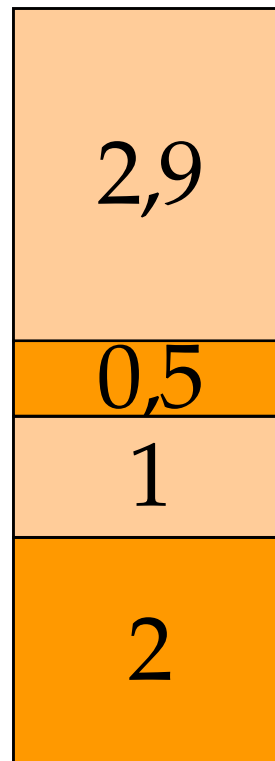
Nucená správa

v miliardách

Rath prý ušetřil

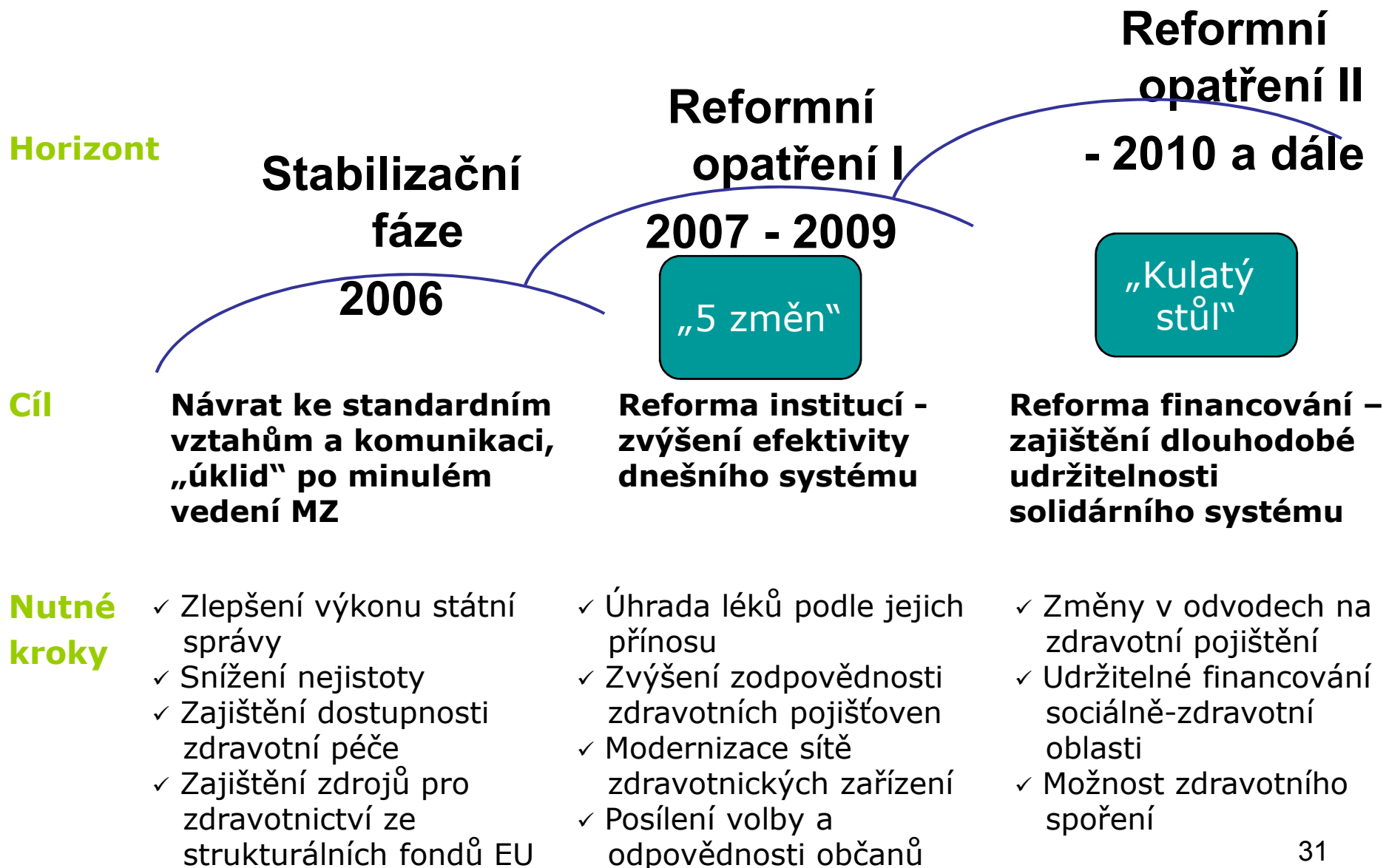

Skutečnost

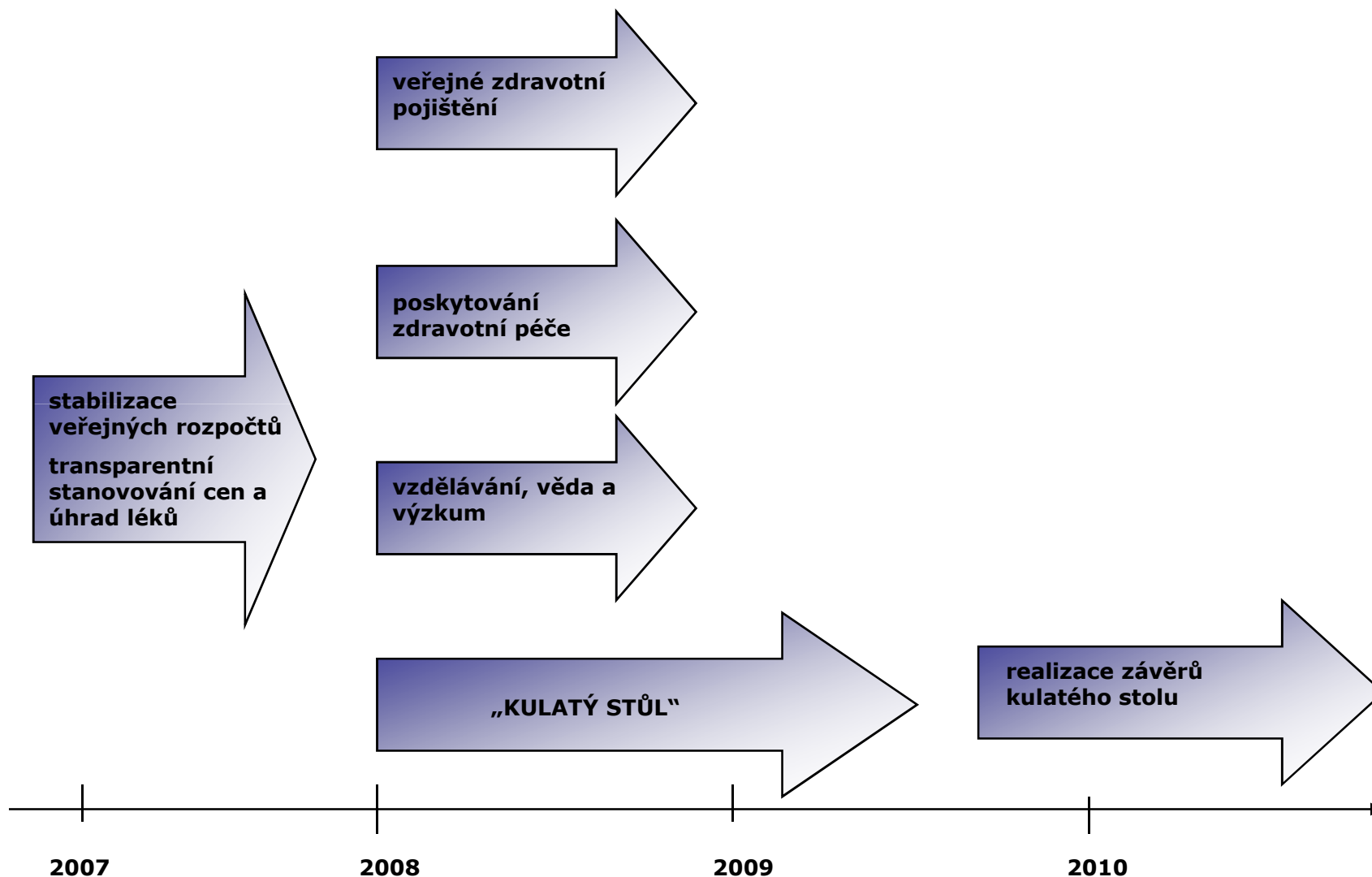

- Prodej pohledávek ČKA (odsouhlasen vládou ještě před nucenou správou)
- FN přinuceny posunout dobu splatnosti
- Platba za státní pojištěnce a rychlejší přerozdělení
- Předsunutá platba státu (namísto podzimu)

Stabilizace a reforma zdravotnictví

Harmonogram reformních opatření

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

32

Cíle pro léta 2007-2009

1. Zamezit plýtvání
2. Stanovit rozsah krytí zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění – každý občan bude vědět kdo, kde a kdy mu poskytne zdravotní péči (bez nutnosti úplatku)
3. Zřídit specializovaný nezávislý dohled nad zdravotními pojišťovnami
4. Zajistit postavení pacienta jako zákazníka
5. Zajistit kvalitu a bezpečnost zdravotních služeb

 Reforma zdravotnictví

**Pacienti
umírají!
Nemají
na poplatky!**

**strana
4**

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

34

Celkový finanční dopad poplatků v roce 2008

	Vybrané regulační poplatky	Odhad úspory
Ambulantní služby	1 801 mil. Kč	1 250 mil. Kč ušetřeno 4,15 milionů vyšetření
Recept	2 437 mil. Kč	2 185 mil. Kč + zamezení růstu doplatků pacientů kompenzací růstu cen, 1,6 mld
Pohotovost	107 mil. Kč	Ušetřeno 400 tisíc návštěv
Lůžkové služby	679 mil. Kč	165 mil. Kč
Celkem	5 024 mil. Kč	5 045 mil. Kč

CO UMOŽŇUJÍ REGULAČNÍ POPLATKY

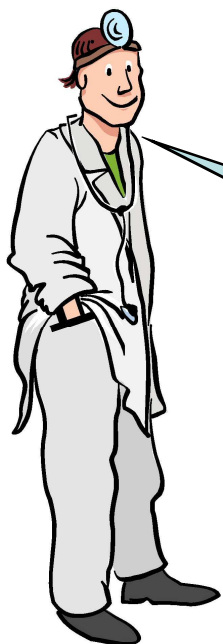
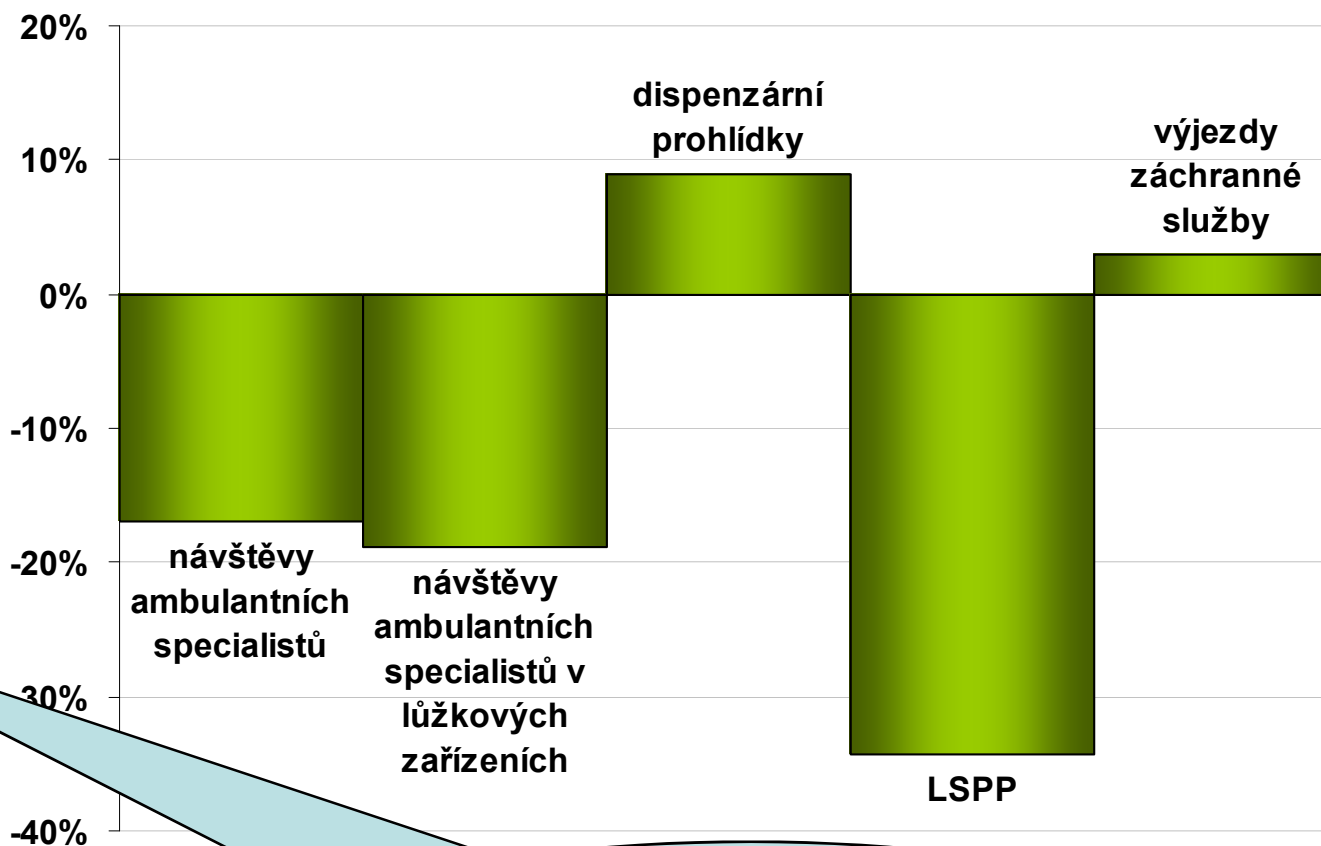
- ❑ UŠETŘENÉ PENÍZE DÍKY ZMĚNĚ CHOVÁNÍ NÁS VŠECH

- ❑ ÚHRADA DŘÍVE NEDOSTUPNÉ A NÁKLADNÉ LÉČBY PRO VÁŽNĚ NEMOCNÉ

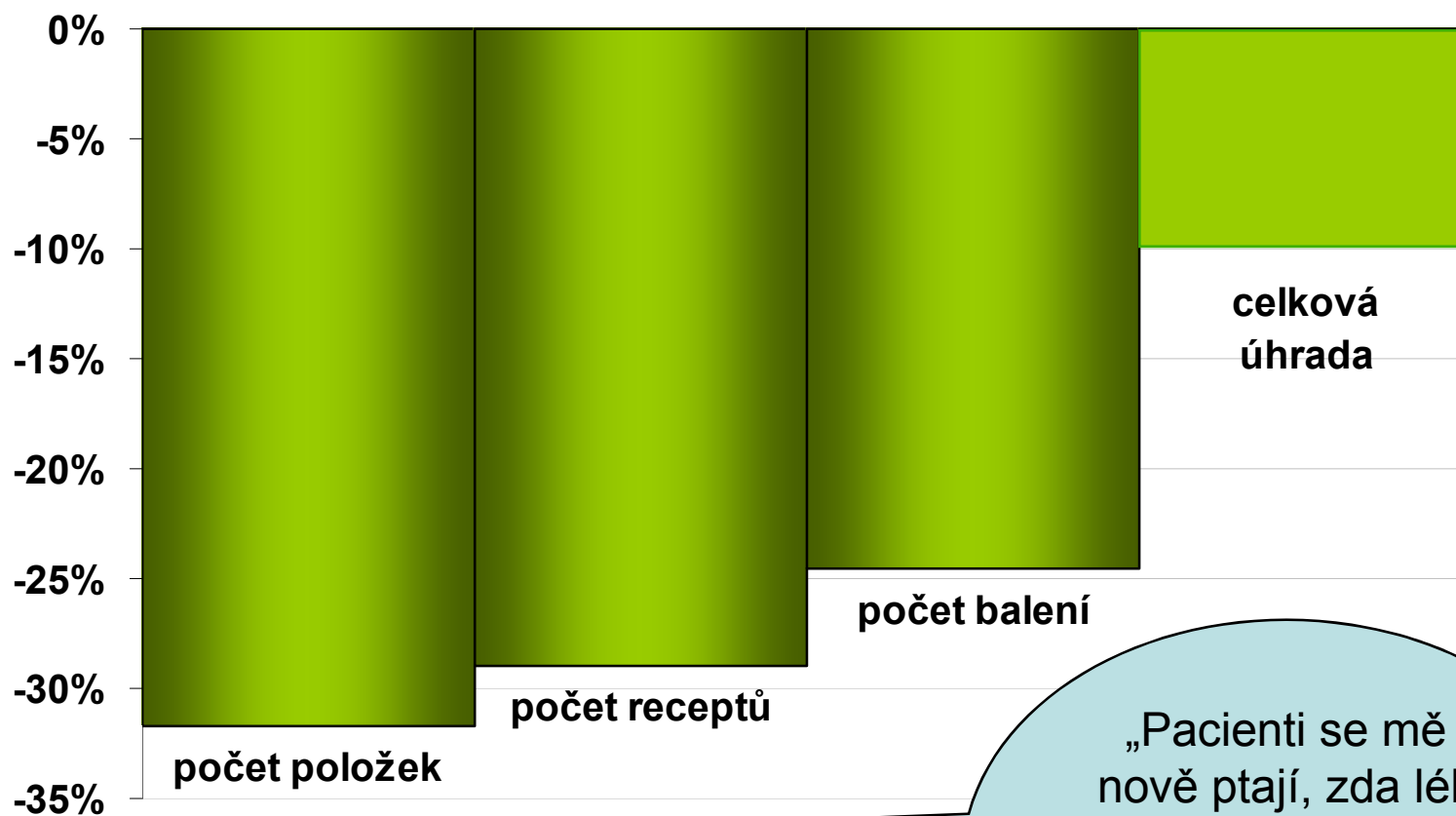

VLIV REGULAČNÍCH POPLATKŮ NA AMBULANTNÍ PÉČI, MEZIROČNÍ ZMĚNA

„V ordinaci už nevidím tolik pacientů, kteří si přijdou jen popovídat. Mám více času na ty, kteří mou pomoc opravdu potřebují.“

VLIV REGULAČNÍCH POPLATKŮ NA SPOTŘEBU LÉKŮ

„Pacienti se mě nově ptají, zda lék opravdu potřebují nebo upozorňují, že již mají podobný předepsaný“

VÝVOJ ÚHRAD LÉKŮ V 1. POLOLETÍ 2008 V CENOVÝCH PÁSMECH

Cena léčiva	meziroční změna úhrady ZP
Do 500 Kč	-21.1%
500 - 1000 Kč	-2.2%
1000 - 5000 Kč	11.5%
nad 5000 Kč	19.4%

Příklady

Levná léčiva – léčiva
obsahující
Paracetamol: pokles
počtu balení a úhrady
o **93 %**

Drahá léčiva –
Adalimumab (cytostatika):
nárůst počtu balení o **120**
%, **nárůst úhrady o 115**
%

DOPADY ZAVEDENÍ OCHRANNÉHO LIMITU

Ochranný limit překročilo 18 700 pojištěnců,

Limit chránil především chronické pacienty a pacienty trpící více chorobami

Zabrala i další opatření (pokles cen léčiv)

Lékaři nezměnili své chování (předepisování obsolentních léčiv, jejichž úhrada není podporována)

LIMIT FUNGUJE A POMÁHÁ

Příklady pacientů, které chrání LIMIT

➤ **pacient s depresí a plicním onemocněním**

- dlouhodobě užívá LP Ixel 50mg, Wellbutrin SR, Cipralex 10mg, Symbicort turb.
- doposud zaplatil: na doplatcích: 3.570,- Kč
na regulačních poplatcích: 1.590,- Kč
celkem: 5.160,- Kč

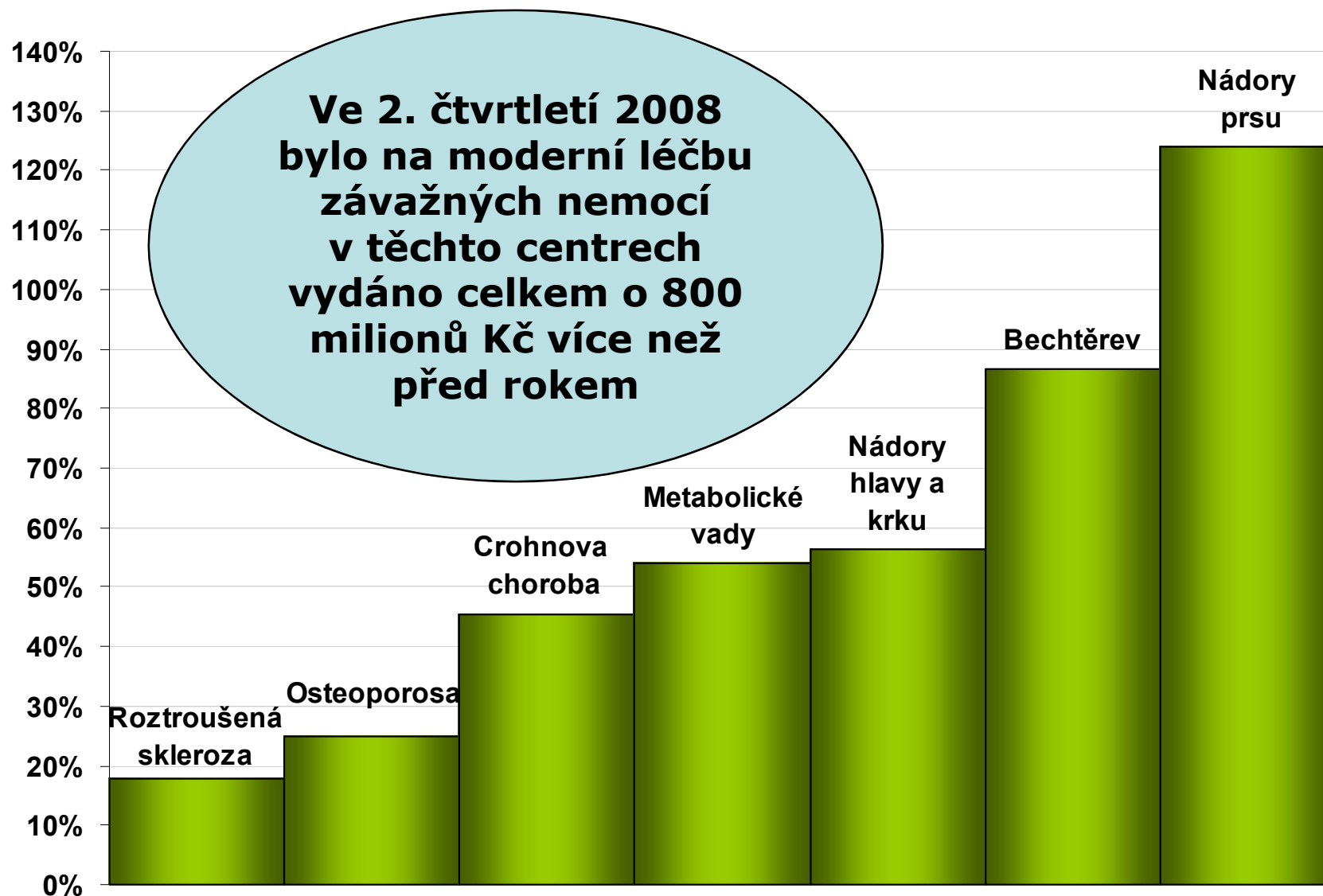
➤ **pacient s diabetem, hypertenzí a hyperlipoproteinemií**

- dlouhodobě užívá LP Glucobay, Advandamet, Tenoloc 200mg, Lipanor, Inegy
- doposud zaplatil: na doplatcích: 4.175,- Kč
na regulačních poplatcích: 900,- Kč
celkem: 5.075,- Kč

➤ **pacient s CHOPN, osteoporózou a poruchou motility GIT**

- dlouhodobě užívá LP Spiriva, Alvesco, Seretide diskus, Singulair, Ganaton, Caltrate plus
- doposud zaplatil: na doplatcích: 3.535,- Kč
na regulačních poplatcích: 2.160,- Kč
celkem: 5.695,- Kč

NÁRŮST POČTU POJIŠTĚNCŮ VZP ČR LÉČENÝCH VE SPECIALIZOVANÝCH CENTRECH

Poplatky - souhrn

- **Nikomu nebyl znemožněn přístup k potřebné zdravotní péči**
- **Došlo k vytvoření úspor, které mohou být použity pro skutečně potřebné pacienty**
- **Zdravotníci mohou věnovat více času těžkým pacientům**
- **Byl zaveden limit na poplatky a doplatky jako univerzální nástroj ochrany chronicky nemocných**
- **Poprvé jsou systematicky sbírána data o finanční spoluúčasti potenciálně zranitelných skupin, což umožňuje ochránit je přesně cílenými a účinnými opatřeními**

Zákony – balíček služeb

- Zákon o zdravotních službách**
- Zákon o specifických zdravotních službách**
- Zákon o zdravotnické záchranné službě**
- + Novela Zákona o veřejném zdravotním pojištění**

Zákony – balíček pojištění

- Zákony, které upravují
 - veřejné zdravotní pojištění
 - dohled nad zdravotními pojišťovnami
 - zdravotní pojišťovny a jejich transformaci

Zákony – balíček rozvoje

□ UNIVERZITNÍ NEMOCNICE

□ CELÁ ŘADA NELEGISLATIVNÍCH KROKŮ

29. dubna 2009

České zdravotnictví mezi
úpadkem a prosperitou

47